



วิ จู ร บั ญ ฑิ ต

บ่ า เ พิ้ ญ สั จ จ บ า ร มี (๕)

บุคคลอยู่ในเรือนของผู้ใดแม้คืนเดียว ได้กินข้าวและ
ดื่มน้ำแล้ว ไม่ควรคิดร้ายแก่ผู้นั้นแม้ด้วยใจ ผู้คิดร้ายต่อบุคคล
เช่นนั้น เชื่อว่าเขาฝ่ามืออันชุ่ม และเชื่อว่าประทุษร้ายมิตร
บุคคลนั้นหรือนอนที่ร่มเงาของตนไม่ได้ ไม่ควรหักรานกิ่งของ
ต้นไม้ นั้น เพราะผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคนเลวทราม



วิชรบัณฑิต บำเพ็ญสัจจบารมี (๕)

๓๕๖

มนุษย์ที่เกิดมา ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อมาสร้างบารมี มาปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน และมุ่งไปสู่ เป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต คืออายตตนิพพาน แต่เนื่องจาก ภพชาติที่ขวางกั้น ซึ่งเปรียบเสมือนเมฆหมอกของชีวิตมาบดบังไว้ และถูกอวิชชาห่อหุ้ม ทำให้ไม่รู้ว่าจะเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไร คือเป้าหมายชีวิต และจะไปสู่จุดหมายปลายทางนั้นได้ด้วยวิธีการใด จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้รู้มากอยชี้ทางสว่าง และเป็น กัลยาณมิตรให้ ชีวิตจึงจะดำเนินไปตามครรลองคลองธรรม เป็นชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา การทำสมาธิภาวนา และฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำนี้จะทำให้ใจของเราผ่อนคลายเสมอ เป้าหมายชีวิตของเราจะชัดเจนขึ้น มีกำลังใจที่จะก้าวต่อไป กระทั่งถึงจุดหมายปลายทางของชีวิต

มีธรรมภาษิตที่เรียกว่า สาธุนรธรรม กล่าวไว้ว่า

“ยสฺสเสกรตติมุปี ขเร วเสยฺย

ยตฺถนฺนปานิ ปุริโส ลภเถ

น ตสฺส ปาปํ มนสาปิ จินฺตเย

อลฺลณฺจ ปาณิ ททเต มิตฺตทุพฺโภ ฯ

ยสฺส รุกฺขสฺส ฉายาย นิสีเทยฺย สเยยฺย วา

น ตสฺส สาขํ ภณฺเชยฺย มิตฺตทุพฺโภ หิ ปาปโก



วิสุทธิบัญญัติ บำเพ็ญสังฆารม (๕)

๓๕๓

บุคคลอยู่ในเรือนของผู้ใดแต่คนเดียว ได้กินข้าวและ
ดื่มน้ำแล้ว ไม่ควรคิดร้ายแก่ผู้นั้นแม้ด้วยใจ ผู้คิดร้ายต่อ
บุคคลเช่นนั้น ชื่อว่าเผาฝ่ามืออันชุ่ม และชื่อว่าประทุษร้ายมิตร
บุคคลนั้นหรือนอนที่ร่มเงาของตนไม่ได้ ไม่ควรหักรานกิ่งของ
ต้นไม้ นั้น เพราะผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคนเลวทราม”

นี่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมภาสิต สาธุธรรมที่หลวงพ่อก
จะเล่าในครั้ง นี้ เป็นสาธุธรรมตอนที่ปุโรหิตโพรหัสต์กล่าวไว้
ซึ่งพวกเราติดตามกันมาหลายตอนแล้ว สาธุธรรม หมายถึง
ธรรมะที่จะทำให้บุคคลนั้นเป็นคนดีที่โลกต้องการ ผู้ที่ปฏิบัติ
ตามหลักสาธุธรรม จะเป็นที่ยรักของมนุษย์และเทวดา
ทั้งหลาย เรามารับฟังเรื่องราวของพระโพรหัสต์ในตอนที่ว่าด้วย
สาธุธรรมกันต่อ

*หลังจากเมื่อท่านปุโรหิตกล่าวราชวสดีธรรมให้คนในบ้าน
และข้าทาสบริวารครบกำหนดวันแล้ว จึงพร้อมด้วยหมู่ญาติไป
ทูลพระราชา จากนั้นสั่งสอนพระสนมกำนัลในตลอดจนราช
บริษัท และชาวเมืองทั้งสิ้น แล้วก็ออกเดินทางทันที ปุณณกัษย์
ขึ้นนั่งบนหลังม้า สั่งให้พระโพรหัสต์จับหางม้าโนมัยให้แน่น



วิทยุบัณฑิต บำเพ็ญสังขารมี (๕)

๓๕๘

เพราะม้าสินธพตัวนี้วิ่งเร็วดุจสายลม พระโพธิสัตว์อธิษฐานจิตไม่ให้ผ้าสาฎกหลุดออกจากกาย พลังใช้มือทั้งสองจับหางม้าไว้แน่น เอาเท้าทั้งสองเกี่ยวขาม้าไว้ให้แน่น เมื่อทุกอย่างพร้อม ม้ามโนมัยก็พาท่านเหาะไปทันที

เมื่อพาพระโพธิสัตว์ออกจากเมืองแล้ว ปุณณกยักรับพระโพธิสัตว์ที่ต้นไม้และภูเขา แต่ด้วยอำนาจของพระโพธิสัตว์ ทั้งต้นไม้และภูเขา ต่างแหวกออกเป็นช่องหลีกห่างจากตัวของท่านข้างละคอก ปุณณกยักรับเห็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อน แทนที่จะอัศจรรย์ใจหรือเลื่อมใส กลับโกรธยิ่งขึ้น ฟาดพระโพธิสัตว์ใส่ต้นไม้อีก ๓ ครั้ง ต้นไม้ก็ออกห่างตัวท่านอีก เมื่อไม่สำเร็จ จึงควมม้าวิ่งไปท่ามกลางสายลมอย่างรวดเร็ว ครั้นหันหลังกลับมาดู เห็นพระโพธิสัตว์มีใบหน้าผ่องใสเป็นปกติเหมือนเดิม ก็ควมม้าวิ่งฝ่าลมเวรัมภะ ที่มีเสียงดังสายฟ้าฟาดเป็นแสนครั้ง ลมเวรัมภะก็แหวกเป็นช่องให้พระโพธิสัตว์ผ่านไป โดยไม่ได้รับอันตรายแม้แต่น้อย

เมื่อชาวเมืองรู้ว่า ปุณณกยักรับปลอมตัวเป็นมาณพเพื่อมาจับพระโพธิสัตว์ไปฆ่า เกิดความโกลาหลกันทั้งเมือง ชาวเมืองพากันมาชุมนุมที่พระลานหลวง เรียกร้องให้พระราชพาไปนำตัวพระโพธิสัตว์กลับคืนมาภายใน ๗ วัน ถ้าท่านวิทยุบัณฑิตยัง



วิสุทธิกษัตริย์ บำเพ็ญสังฆารมย์ (๕)

๓๕

ไม่กลับมา พวกเขาจะก่อกองไฟแล้วพากันเข้าไปสู่กองไฟ พระราชาพลอบชาวเมืองว่า “ท่านมหาบุรุษหิตเป็นผู้ฉลาดเฉียบแหลม ต้องสามารถรอดพ้นจากเหตุการณ์ร้ายครั้งนี้ได้อย่างสบาย ท่านทั้งหลายอย่าวิตกไปเลย ท่านบุรุษหิตจะต้องกลับมาหาพวกเรา ภายใน ๓ วันแน่นอน” ชาวเมืองฟังเช่นนั้น รู้สึกสบายใจ และมั่นใจว่า พระโพธิสัตว์จะต้องกลับมาโดยสวัสดิภาพแน่นอน จึงพากันตั้งหน้าตั้งตา รอคอยการกลับมาของพระโพธิสัตว์อย่างใจจดใจจ่อ

เมื่อปณณกยักษ์เห็นว่า พระโพธิสัตว์ยังไม่ตาย ก็ควมม้าไปที่กาฬาคิริบรรพต คิดหาทางฆ่าท่านจนเหนื่อยใจ เพราะทำอย่างไรก็ไม่ตาย จึงแปลงเป็นยักษ์ที่น่าสะพรึงกลัว จับเท้าทั้งสองของพระโพธิสัตว์ใส่เข้าระหว่างช่องฟัน ทำท่าเหมือนจะเคี้ยวกิน พระโพธิสัตว์ก็ไม่สะดุ้งหวาดกลัวแม้เพียงน้อยนิด ปณณกยักษ์แปลงเป็นพญาไกรสรราชสีห์บ้าง เป็นช้างตมมันตัวใหญ่บ้าง วิ่งเข้ามาอย่างรวดเร็วทำท่าจะทิ่มแทงฆ่าให้ตาย ท่านก็ไม่หวั่นไหว แม้จะแปลงเป็นงูใหญ่กระหวัดรัดรอบแผ่พังพานบนศีรษะ พระโพธิสัตว์ก็ไม่ได้ตกใจแต่อย่างใดและไม่ว่าจะทำร้ายด้วยวิธีการใดๆ ปณณกยักษ์ก็ไม่สามารถทำให้พระโพธิสัตว์ตายได้

พระโพธิสัตว์รู้ว่า ยักษ์เกิดท้อแท้ใจแล้ว จึงเอ่ยถามขึ้นว่า



วิชรบัณฑิต บำเพ็ญสัจจบารมี (๕)

๔๐๐

“ทำไมท่านถึงหมายมั่นจะเอาชีวิตของเรา ช่วยบอกเหตุผล
หน่อยเถิด” ยักษ์ได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฟัง พระโพธิสัตว์รู้
ด้วยปัญญาว่า พระชายาของพญานาคไม่ได้ต้องการดวงหทัย
ของตน แต่พระนางอยากจะฟังธรรมต่างหาก จึงกล่าวว่า
“ดูก่อนมาณพ เราจักสาธุนรธรรม ในขณะที่เรายังไม่ตาย ท่าน
จงฟังสาธุนรธรรมจากเราก่อน แล้วฆ่าเราทีหลังก็ได้”

ปุณณกยักษ์ดีใจมากที่จะได้ฟังธรรมะบทนี้ ซึ่งเป็นบท-
ธรรมที่หาฟังได้ยากในยุคที่ไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติขึ้น จึง
นำน้ำมาให้พระโพธิสัตว์อาบ มอบผ้าทิพย์ให้สวมใส่ ให้ประดับ
ของหอมและดอกไม้ทุกอย่าง ให้บริโภคนาฬิกาอาหารแล้ว จัด
อาสนะให้พระโพธิสัตว์นั่งสูงกว่า จากนั้นพระโพธิสัตว์ได้แสดง
สาธุนรธรรมว่า “ดูก่อนมาณพ ท่านจงเดินไปตามทางที่ท่านเดิน
ไปแล้ว ๑ จงอย่าเฝ้าฝ่ามืออันชุ่ม ๑ อย่าประทุษร้ายหมู่มิตรใน
กาลไหนๆ ๑ อย่าตกอยู่ในอำนาจของหญิงอสติ ๑” ปุณณกยักษ์
ฟังสาธุนรธรรมทั้ง ๔ ข้อ ที่แสดงโดยย่อแล้ว ยังไม่เข้าใจ จึง
ขอร้องให้พระโพธิสัตว์อธิบายขยายความธรรมะทั้ง ๔ ข้อนั้น
ให้ฟังอีกครั้ง

พระโพธิสัตว์อธิบายว่า “ผู้ใดเชื่อเชิญคนที่ไม่คุ้นเคยกัน
ไม่เคยพบเห็นกันด้วยอาสนะ อีกทั้งยังทำประโยชน์ให้แก่บุคคลนั้น



วิสุทธิบัณฑิต บำเพ็ญสังฆการี (๕)

๔๐๑

บัณฑิตทั้งหลายกล่าวบุรุษนั้นว่า เป็นผู้เดินไปตามทางที่ท่านเดินแล้ว สำหรับบุคคลผู้อยู่ในเรือนของผู้ใดแม้คนเดียว ได้กินข้าว ต้มน้ำแล้ว ไม่ควรคิดร้ายแก่ผู้นั้นแม้ด้วยใจ ผู้คิดร้ายต่อบุคคล เช่นนั้น ชื่อว่าเฝ้าฝ่ามืออันชุ่ม และชื่อว่าประทุษร้ายมิตร บุคคลนั่งหรือนอนที่ร่มเงาของตนไม่ได้ ไม่ควรหักรานกิ่งของตนไม้นั้น เพราะผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคนเลวทราม ส่วนหญิงอสติ คือหญิงที่สามียกย่องและให้ทรัพย์ ให้ที่อยู่บริบูรณ์ แต่เมื่อได้โอกาสกลับดูหมิ่นสามี ผู้มีปัญญาไม่ควรตกไปในอำนาจของหญิง เช่นนั้น ท่านจงเป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรม จงละอธรรมเสีย”

ปุณณกัษัฬังสาธุนรธรรมจบแล้ว เกิดความซาบซึ้งในธรรม และยังสามารถนำธรรมะมาสอนตัวเอง ยักษ์ได้สติสำนึกถึงความผิดของตนว่า “บัณฑิตนี้ ทำสักการะแก่เรา ทั้งที่ไม่คุ้นเคยกับเรามาก่อน เราได้เสวยยศใหญ่อยู่ในเรือนของบัณฑิตนี้ตลอด ๓ วัน แต่เรากลับทำร้ายท่านเพราะอาศัยมาตุคาม หากเราประทุษร้ายบัณฑิตผู้นี้ ชื่อว่าประทุษร้ายมิตร จัดว่าไม่ประพฤติตามสาธุนรธรรม เราไม่ต้องการธิดานาคักัญญาอีกแล้ว เราจะเช็ดหน้าทีเดิมด้วยน้ำตาของชนชาวอินทปัตถนครให้เบิกบาน ด้วยการรับนำท่านบัณฑิตไปส่งที่โรงธรรมสภาให้เร็วที่สุด

เมื่อคิดสอนตัวเองดังนี้แล้ว ก็สนทนากับพระโพธิสัตว์



วิสุทธิบัณฑิต บำเพ็ญสังขการม (๕)

๔๐๒

ด้วยความเคารพว่า “ท่านบัณฑิต ข้าพเจ้าได้รับการบำรุงจากท่านเป็นอย่างดี แต่กลับประพฤติดื้อต่อท่านผู้เป็นปราชญ์ เพราะมาตุคามเป็นเหตุ ขอเชิญท่านกลับไปยังบ้านของท่านตามปรารถนาเถิด แม้ตระกูลนาจะเสื่อมไปก็ช่างเถิด วันนี้ข้าพเจ้าได้ฟังสาธุธรรมแล้ว จะขอประพฤติตามธรรมนั้น”

พระโพธิสัตว์กลับขอให้ปุณณกยักรักษาไปพบพญาวรรณนาคราชผู้เป็นอธิบดีของนา และเยี่ยมชมวิมานในนาพิภพ ปุณณกยักรเกรงพระโพธิสัตว์จะถูกฆ่า และถูกควักเอาเนื้อหัวใจดังที่ตนเข้าใจ จึงห้ามปราม ส่วนว่าพญานาควรุณเมื่อพบกับพระโพธิสัตว์แล้วจะเป็นอย่างไรให้ทุกท่านติดตามกันในตอนต่อไป

